

نگاه بیرون

عربستان سعودی خشمگین می شود

ترجمه: شهرام زرنبار

● اطلاعیه قطر مبنی بر اینکه دوحه خواهان برقراری روابط دیپلماتیک با ایران است، نشان از این مسئله دارد که رویارویی دولت‌های سنی خلیج فارس که اکنون در ماه سوم خود است، نه تنها هیچ پیامی دال بر خاتمه خود ندارد، بلکه به نظر می‌رسد تشدید هم شده است. سعودی‌ها از این حرکت دوحه خشمگین خواهند شد؛ آنها ائتلاف امارات متحده عربی، بحرین و مصر را در تحریم روابط تجاری با قطر رهبری کرده‌اند و هشدار داده‌اند این بلوکه‌کردن روابط اقتصادی تا هنگامی که دوحه با اولتیماتوم ۱۳ ماده‌ای آنها توافق نکرده، لغو نخواهد شد. انتظار قطعی این گروه از کشورها این بوده که قطر دچار فروپاشی شود. این مسئله دست‌آخر نشان از این دارد که محاسبات ائتلاف به رهبری عربستان، عمدتاً غلط از آب درآمده است. ریاض و مؤلفان قطر را متهم به ایراد جرم‌های متنوعی کرده‌اند و این شامل حمایت قطر از افراط‌گرایی هم می‌شود؛ اما یکی از منابع خشم مؤلفان این است که قطر روابط دوستانه‌ای با ایران دارد، ایرانی که قبلاً تلخ سعودی‌ها در منطقه است. شواهدی وجود دارد که سعودی‌ها به دنبال تهدیدهایی که دونالد ترامپ علیه ایران در سفرش برای فروش سلاح به عربستان مطرح کرد، جرئت کردند چنین حرکتی انجام دهند؛ اما آنچه سعودی‌ها فکر می‌کردند از موضع قدرت مطرح شده، به سرسخت تضعیف شد. در حفظ ائتلاف با عنوان یک الگوی رفتاری سرگیجه‌آور و متضاد برقرار شده، آقای ترامپ ابتدا بی‌ایمانی‌های در محکومیت قطر با بیان ایجاد روابط و همبستگی این کشور منتشر کرد. در همین حال رگس تیلرسون، وزیر امور خارجه ایالات متحده و جیمز ماتیس، وزیر دفاع آمریکا، نکته‌ای را ذکر کرده‌اند که نشان از حمایتشان از قطر دارد. آنها اشاره کرده‌اند قطر یک متحد کلیدی است و اینکه عملیات نظامی آمریکا در خاورمیانه از قطر آغاز می‌شود.

رقابت ایران و عربستان و بحران قطر، خاورمیانه را تا لیه جنگ پیش برده است. درحالی‌که سفر رجب طیب اردوغان به کشورهای خلیج فارس برای آرام‌کردن تنش‌های حاصل از برخورد با قطر با شکست مواجه شده است. دوحه پذیرفته که به خاطر این محاصره اقتصادی به رهبری سعودی‌ها آسیب‌دیده اما همچنین اشاره کرده قطر به قدر کافی ثروتمند هست تا بتواند با وجود این محاصره اقتصادی به حیات خود ادامه دهد.

تهران در اول کار با یک اعلام موضع حساب‌شده، به بحران قطر عکس‌العمل نشان داد و خواهان بهبود روابط بین دو کشور شد، اما اندکی بعد از این وضع استفاده کرد و با فرستادن غذا و بازکردن حریم هوایی ایران به روی قطر، آمادگی خود را برای برقراری مجدد روابط با دوحه اعلام کرد.

سعودی‌ها نیز برای ارسال محموله‌های حیاتی که شامل مصالح ساختمانی نیز می‌شود، اعلام آمادگی کردند و خواهان ارسال نیروهای کمکی برای نظامیانی که از قبل در دوحه به سر می‌بردند شدند. سعودی‌ها انتظار داشتند اقدامات تبییی علیه قطر همدارایی برای عمان و کویت - دو دولت سنی دیگر خلیج فارس با روابط نسبتاً خوب با ایران- باشد. این انتظار برآورده نشده و سعودی‌ها در این مورد شکست خورده‌اند، همچنین تمام امیدها برای منزوی کردن ایران، چیزی که آقای ترامپ هم خواهان آن بوده، به عکس خود بدل شده است. نمایندگان بیش از صد کشور در جلسه تحلیف حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران، در اوایل ماه جاری شرکت کرده‌اند و این کشورها شامل روسیه، چین، هند و همه کشورهای اروپایی غربی نیز می‌شوند. امیر تمیم‌بن محمد آل ثانی ریاست هیئت قطری حاضر در جلسه را بر عهده داشت. سعودی‌ها اصرار دارند که قطر باید برای برون‌رفت از این محاصره اقتصادی و خاتمه‌یافتن ریاست عنوان اقدامی «دارای انگیزه‌های سیاسی»، رد کرده است. دادن امتیاز پلامانع‌بودن زیارت و مناسک حج پس از این انجام شد که سعودی‌ها با شیخ‌عبدالله بن علی آل ثانی، یکی از اعضای خانواده حاکم بر قطر، گفت‌وگو کردند. سعودی‌ها از حکام قطر حمایت می‌کنند، اما این شیخ که برادرش به‌وسیله پدر بزرگ امیر فعلی در سال ۱۹۷۲ از قدرت حذف شده، یک چهره در حاشیه در قطر است. بازی با مترسک او در دوحه، نشان از اضطراب فزاینده سعودی‌ها دارد، اضطرابی که مبتنی است بر اینکه آنها در کشون راه خود شکست خورده‌اند.

احتمالاً این مسئله حقیقت دارد، احتمال نمی‌رود قطری‌ها اولین کسانی باشند که در این رویارویی خظیر و زودگذر، دست به اقدام بزنند.

دوحه دوباره به عربستان نه گفت

چرخش قطر به سمت ایران

سخت خواهد بود. ایرانیان زیادی نیز در این کشور سرمایه‌گذاری کرده‌اند و مشغول به کار هستند.

● **حله مسئله حریم هوایی**
کچ‌دار و مریز قطر با عربستان و کشورهای تالی‌اش، با حل مسئله پروازهایش و عبور از حریم هوایی ایران، سهل‌تر شد. پروازهای قطر به نقاط مختلف جهان که اتفاقاً خط هوایی پرکاری نیز هست، به جای عبور از حریم هوایی ریاض و کشورهای دیگر از مسیر هوایی ایران و ترکیه و کویت گذشت. کشورهای تحریم‌کننده، حریم هوایی و زمینی‌شان را نیز به روی قطر بسته‌اند. آن‌چنان که ورود حجاج قطری به عربستان برای انجام مراسم حج نیز با مشکل مواجه شد. از آنجاکه عربستان از ابتدای ماجرای تحریم اعلام کرده که موضوع حج از موضوع تحریم جداست، برای حل مشکل ورود به عربستان تدبیری اندیشید و پادشاه سعودی اعلام کرد که برای پرواز حجاج قطری پروازهای اختصاصی با هزینه خود ریاض راهی دوحه می‌شود تا آنها را به مناسک حج برساند و برگرداند. این‌گونه هم تحریم هوایی قطر سر جایش هست و هم برای زائران قطری مشکلی ایجاد شده است. در همین مدت مرادوات تجاری بین ایران و قطر نیز افزایش یافت. اگرچه سهم کالای ایران در این بین کم بوده، اما صفر شیباتی، مدیرکل گمرک بندر لنگه از توابع استان هرمزگان، هفته پیش گزارش داد که «در پنج ماه اخیر فقط ۴۶۶ تُن کالای خوراکی کشورهای ترکیه و جمهوری آذربایجان از این بندر به مقصد قطر ترانزیت شده است.» حالا قطر با تصمیم برای بازگرداندن سفیرش به تهران، یک بار دیگر خواسته به عربستان پشت‌پا

شماره ۳۰۰۰۴۶۹۹ | sharghline@sharghdaily.ir | پیامک: ۳۰۰۰۴۶۹۹

● **دردسرها کارت ملی هوشمند:** بیشتر مراکز پیشخوان دولت در طبقه‌های دوم یا سوم است، از این‌رو معلولان که باید برای کارت ملی هوشمند به این‌گونه مراکز یا شرکت پست منطقه محل سکونتشان مراجعه کنند، با مشکلات فراوانی مواجهند. ما که فرد سالم هستیم، برای کارت ملی هوشمند به شرکت پست منطقه ۱۷ مراجعه کردیم، از این‌جا به آن پاس‌کارتی کردند و دست‌آخر گفتند چون دستانت اثر انگشت ندارند باید به‌جا پنج ادره ثبت‌احوال مراجعه کنید؛ یعنی یکی، دو روز به‌راحتی وقت ما گرفته شد. دوستانی که قبلاً برای کارت ملی هوشمند اقدام کرده‌اند، می‌گویند با اینکه شرکت پست هزینه ارسال کارت ملی هوشمند را از مراجعان می‌گیرد، اما با گذشت مدتی پیامک می‌فرستند که در محل حضور نداشته‌اید و فلان مراجعه کنید و مبلغی هم بابت تحویل کارت‌ها پول می‌گیرند! درحالی‌که در ابتدا نفری ۹ هزار تومان گرفته‌اند.

فرخی پور از تهران

● **بی‌توجهی به سدمعبر:** چرا در خیابان شهید مرتجایی، واقع در میدان امام‌حسین(ع)، مانند سابق مأموران سدمعبر شهرداری با مغازه‌هایی که جلو مغازه‌شان بساط پهن می‌کنند، برخورد قانونی نمی‌کنند؟

زمان حسینی

● **فواره‌ها را تعمیر کنند:** فواره‌های حاشیه بزرگراه شهید حقانی، حدفاصل خیابان نفت جنوبی - چهارراه جهان‌کودک تنظیم نیستند و این مسئله برای موتورسواران مشکل‌ساز شده است. از شهرداری منطقه سه تقاضای رسیدگی داریم.

● **سرفت موتورسیکلت:** از مأموران کلانتری ۱۱۰ شهید انتظار می‌رود تعداد کشتی‌های کوچ‌ه رازی شرقی، منشعب از خیابان شکوفه را افزایش دهند تا از سرفت موتورسیکلت در این محل پیشگیری شود.

علی از تهران

● **ابتدای جاده تهران- جاجرد** شب‌ها تارک است و رانندگان دید کافی ندارند؛ به‌ویژه حاشیه جاده، مدت‌هاست در حال تعریض است و هر لحظه احتمال وقوع حادثه وجود دارد. لطفا مسئولان رسیدگی کنند.

کاسیان

بیمه البرز

توانگر و ماندگار

خدمتی نو در راه است

رونمایی به مناسبت عید سعید غدیر خم

بیمه‌نامه چترا

بزرگترین طرح بیمه عمر و مستمري

حاصل شش دهه تجربه بیمه البرز

www.alborzinsurance.ir

مرکز ارتباط مردمی: ۲۹۴۶۰ - ۰۲۱

گفت‌وگو با عباس پرورده، کارشناس مسائل خاورمیانه:

نباید آدرس اشتباه بگیریم

● **آیا اقدام قطر مبنی بر برگرداندن سفیر خود به تهران به معنای نزدیکی این کشور به ایران خواهد بود؟**
با توجه به شرایط موجود منطقه و همچنین حل‌نشدن مشکل قطر با ائتلاف کشورهای عربی احتمال اینکه روابط دیپلماتیک ایران و قطر از سر گرفته شود، بسیار زیاد است. طبیعی است که قطر به دنبال ایجاد ارتباط با دیگر کشور و دوستانی جدید در منطقه است تا بتواند نیازهای خود را مرتفع کند. شرایط ۱۳ آگانه عربستان و ائتلاف کشورهای عربی به نوعی استقلال و حاکمیت قطر را مخدوش می‌کرد و طبیعی است که به دنبال راهکاری باشد که این تحریم را دور زده و ارتباطش را با دیگر کشورها گسترش دهد. قطر در چند دهه گذشته نشان داده است که سیاست خارجی مبتنی بر آینده‌نگری دارد، رویکرد قطر مبتنی بر آینده‌نگری است و در تصمیمات سیاست خارجه خود حساب‌شده و قاطع عمل می‌کند؛ به همین دلیل شروط عربستان و متحدانش را نپذیرفت. براساس این مقامات قطری تصمیم ندارند به گذشته برگردند. گذشته‌ای که اعضای آن شورای همکاری خلیج فارس بودند و در تمام تصمیمات درست یا غلط شورا مشارکت داشتند. به نظر می‌رسد که با توجه به تحولات دو‌ماهه اخیر و محدودیت‌هایی که این کشور به خاطر حس استقلال‌طلبی تحمل کرده، برای استقلال و خارج‌شدن از زیر سایه سنگین تسلط عربستان و شورای همکاری مصمم است. برای اینکه ما بگوییم مفهوم این تصمیم نزدیکی به ایران است یا نه، هنوز زود است. به نظر نمی‌رسد قطر بخواهد با کشوری علیه کشور دیگری ائتلاف مجدد داشته باشد. اگرچه مقامات قطر به دنبال بازگرداندن سفیر و احیای مجدد روابط دیپلماتیک با ایران هستند؛ اما به خاطر داشته باشید که سیاست خارجه قطر در دو دهه اخیر نشان می‌دهد که در کنار برقراری روابط به دنبال ائتلاف علیه کشور دیگری نیست؛ ما نباید آدرس غلط بگیریم، این عمل قطر را نباید ائتلاف‌سازی علیه عربستان و شورای همکاری به حساب بیاوریم.

● **ا پس نزدیکی احتمالی قطر به ایران به معنی شکسته‌شدن ائتلاف عربی و مقابله با عربستان نیست؟**
عالم سیاست عالم عینیت است، وقتی یک کشور تصمیم می‌گیرد روابطش را قطع کند یا در حال ایجاد روابط مجدد است، ما نباید این‌گونه فکر کنیم که می‌خواهد علیه یک کشور دیگری اقدام کند یا در جهت دشمنی با کشوری که با او دچار اختلاف شده است، اقدام می‌کند. ما نباید فراموش کنیم قطر یک کشور عربی و عضو اتحادیه عرب است. در سال‌های اخیر در نشست‌های مختلف نقش میانجیگری برای مسائل مختلف منطقه از جمله لبنان، سوریه، اخوان‌المسلمین

طبیعی است که کشورهای که در ائتلاف عربستان حضور دارند، هرکدام سخت‌گویی این ائتلاف به حساب می‌آیند و سعی دارند در راستای تصمیمات و اقدامات این ائتلاف کارهایی را انجام دهند. موضع‌گیری‌هایی که کشورهای دیگر خواهند داشت، همان موضع‌گیری عربستان خواهد بود و این در سیاست خارجی و دیپلماتیک برای تحت فشار قراردادن کشور مقابل است. با توجه به این‌که تا این کشور را از تصمیم خود منصرف کنند. آنها حداکثر فشار خود را خواهند آورد تا خدش‌های از سوی قطر به این ائتلاف وارد نشود. اقدام وزیر خارجه امروز بحرین نیز در راستای همین فشار و سیاست ائتلاف است تا قطر از تصمیم خود منصرف شود.

● **می‌توان روی این اقدام قطر این‌گونه حساب کرد که سعی دارد بر این ائتلاف خدشه وارد کرده و آن را بشکند؟**
اگر قطر کشور بزرگی بود و به لحاظ ژئوپلیتیک هم‌وزن عربستان بود، قطعاً این ائتلاف را می‌شکست؛ اما قطر توان سیاسی، نظامی و اقتصادی ندارد و قادر به شکستن این ائتلاف نخواهد بود؛ بنابراین او تمام تلاش خود را خواهد کرد که فشارها را کاهش دهد. این کشور دو هدف دارد؛ یکی گسترش روابط بر مبنای همان آینده‌نگری و استقلال در تصمیم‌گیری در منطقه و دوم کاهش فشار ائتلاف شکل‌گرفته علیه خود است.

● **نگاه ایران و رویکرد ما به این اتفاق چگونه باید باشد؟**
هر اتفاقی که در منطقه رخ دهد و باعث شود در ائتلاف ایجادشده علیه ایران خدشه وارد کند، به نفع ایران خواهد بود؛ اما درعین‌حال باید دقت لازم را داشته باشیم، چونکه این اتفاقات از مدیریت کنیم تا تبدیل به فرصت نشود. نظام بین‌الملل بر مبنای منافع است و هر کشور بر مبنای منافع ملی خودش رفتار می‌کند ما نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که کشورها براساس منافع ما عمل کنند.